

Neuvolatyön johtamiskäytännöt **Alustavaa konsensuskeskustelua** **kuntajohtamisen** **näkökulmasta**

Valtakunnalliset neuvolapäivät 2007

Rinnakkaisohjelma II

Helsinki 31.10.2007

Tutkimusprofessori Matti Rimpelä, Stakes

Terveyden edistämisen vertaistieto (TedBM) -hanke

Tehtävä: Neuvolatyön johtamisen vertaiskonsultaatio - 5 min:n porina

- | Olette sopineet kahden muun kanssa vertaiskonsultaatiosta
- | Olemme työkokouksessa, jossa sovitaan yhteisestä arviointikehikosta
- | Mihin asioihin tulisi kiinnittää huomiota, kun menemme arvioimaan naapuriterveyskeskuksen käytäntöjä neuvolatyön johtamisessa?

Yhteenveto porinasta

Tuloksena oli yli 20 ehdotusta strategioista osaamiseen, resursseihin ja osallistumiseen

Mitä opimme?

- | Meillä ei ole yhteistä käsitystä siitä, mitkä ovat tärkeimpiä asioita neuvolatyön johtamisessa!**
- | Vielä vähän yhteisiä kuvaamisen ja mittaamisen menetelmiä**
- | Tarkastellaan tätä haastetta hieman yleisimmästä näkökulmasta**

Hyvinvointityössä perinteisesti:

- | Pieniä yksiköitä - yksilövastuu
- | Johto huolehti työn ”kehyksistä”, ammattihenkilöt vastasivat sisällöstä
 - | Ei suunnitelmallista tarveanalyysiä
 - | Professionaalinen autonomia – sisältö ei kuulu johdolle
 - | Yhteiset käytännöt sovitaan ”ammattiryhmittäin”
- | **Tarpeiden, käytäntöjen, voimavarojen ja osaamisen yhteensovittaminen jäi usein yksittäisten työntekijöiden vastuulle!**

Suurten organisaatioiden johtamisessa:

olisi sovittava yhteen:

- | vastuuväestön tarpeet ja niistä johdetut tehtävät;
- | hyvät käytännöt, ja
- | henkilöstömitoitus

Johdon tulisi vastata siitä, että henkilöstölle *on mahdollista* vastata tarpeisiin hyvien yhteisten käytäntöjen mukaisesti.

Panokset

voimavarat
ja kustannukset

Tuotantoprosessi

Ohjelmat, palvelut yms.

Tuotos

Suoritteet

Vaikuttavuus

Vastuuväestöjen terveys/hyvinvointi

**TUOTANNOLLINEN
TEHOKKUUS**

TUOTTAVUUS =
Tuotos/panokset

**TALOU-
DELLISUUS =**
Kustannukset/
tuotos

**ALLOKATIIVINEN
TEHOKKUUS**

TEHOKKUUS =
Vaikuttavuus/
panokset

Tämän kuvan tulisi olla jokaisen hyvinvointipalvelujen työhuoneen seinällä

- | **Panokset, tuotokset, prosessit, tuottavuus, vaikuttavuus, tehokkuus.**
- | **Jos emme ota näitä asioita haltuumme, joudumme tyytymään kamreerien ja ekonomistien tulkintoihin**
- | **Monet ongelmamme johtuvat siitä, että olemme vierastaneet toiminnan seurannan, arvioinnin ja kehittämisen peruskäsitteitä**

Perustyon kehittamisessä ja tukemisessa tarvitaan

- | suunnitelmallista tarveanalyysiä
 - | yksilötasolla ja vastuuväestöjen tasolla
- | yhteisten hyvien käytäntöjen määrittämistä
 - | ja sovittamista kunkin toimintayksikön vastuuväestön tarpeisiin
- | toiminnan tekemistä **näkyväksi tuotteistamalla ja tunnusluvuilla**
 - | on välttämättömiä suurissa organisaatioissa
- | toiminnan toteutumisen jatkuvaa seuranta ja laadun varmistamista

Mitä tarkoittaa "**terveyden edistämisen tuotteistaminen**"?

Esimerkkinä kodin ja koulun yhteistyö:

- | Osallistuminen hallintoon/Vanhempainyhdistys
- | Poissaolojen hallinta
- | Kehityskeskustelut
- | Laajat terveystarkastukset (vanhempien osallistuminen)
- | Kotikäynnit
- | "Vanhempainsopimus"
- | Ohjelmalliset päättöjuhlat ja muut tilaisuudet vanhemmille
- | **Tuotteistaminen selventää myös osaamisen vaatimuksia**

Seuraavaksi TedBM-hankkesta

- | Terveyden edistämisen vertaistietojärjestelmän kehittäminen 2006-2009
- | STM:n toimeksiannosta Stakes toteuttaa
- | ***Kuntien toiminta*** väestönsä terveyden lisäämiseksi ja terveyserojen vähentämiseksi
- | Pilottina mm. lasten ja nuorten ehkäisevät terveystalvelut
- | Ydinkäsitteenä ***terveydenedistämisasiivisuus***

Terveysten edistämisen- aktiivisuus (TEA) on

| suomennus ja sovellutus kv.
kirjallisuudesta:

= **Health-promotion capacity building**

| sovellutus yleisemmästä käsitteestä

| *"capacity building"* (YK, Maailmanpankki ym.)

TEA kehittyi 1990-luvulla interventiohankkeiden arvioinnissa

- | Arvioinnissa ”tehokkaat” eivät toimineet käytännössä
- | Kiinnostuksen painopiste siirtyi
 - | toimintaan, prosesseihin ja niiden määreisiin,
 - | tehokkuuteen (panokset, toiminta ja vaikutukset näkyviksi)
 - | koko organisaation johtamiseen
- | ***organisaation kehittämiseen, rakentamiseen***

TEA:n rakentamisen kuusi tasoa

1. Strateginen **sitoutuminen** vastuuväestöjen terveyden edistämiseen ja terveyserojen kaventamiseen
2. Vastuuväestöjen terveyden seuranta ja **tarveanalyysi**
3. Terveystarpeisiin sovitettut **hyvät yhteiset käytännöt**
4. Yhteisten käytäntöjen toteutumisen mahdollistava **toimeenpanorakenne**
5. Toiminnan **jatkuvuus** ja sen vaatima ylläpito
6. Johtamisen mahdollistava **tiedonhallinta** ja **organisaatiokulttuuri**

Vertaistietojärjestelmä

- | **"Benchmarking" - tieto**
- | **Tarve, voimavarat ja käytännöt näkyviksi**
- | **Mahdollistaa vertailua**
- | **Vertailukehittäminen**
 - | sisäinen arviointi/kehittäminen
 - | vertaaminen toisiin vastaaviin toimipaikkoihin
- | **Vertailuanalyysi**
 - | ulkoinen tahok tutkii ja analysoi

Millaisia tietoja?

| Kvantitatiivisia

| euroja tai henkilötyövuosia/väestö

| Tosiasioita, vastaajasta riippumattomia:

| tavoitteet kuntasuunnitelmassa: kyllä/ei

| johtoryhmän hyväksymä toimintasuunnitelma: kyllä/ei

| laajat terveystarkastukset peruskouluaikana: 0, 1, 2, 3+

| Yleistettäviä arvioita

| selvät yhteiset kriteerit luokille

| opiskeluhuoltoryhmän työn suuntautuminen

Kaiken ydin on ”yhteinen hyvä käytäntö”

| Yhteinen käytäntö

| onko määritelty? Missä? Miten?

| toteutuuko käytännössä?

| Käytännön suhde

| tarpeeseen/tehtävään

| suositeltuun --> yhteinen **hyvä** käytäntö

| mahdollistavatko voimavarat hyvän käytännön?

Keskeinen toiminta-ajatus ja päämäärä

Pienin mahdollinen
tunnuslukujen joukko,
joka kuvaa
tarvetta, voimavaroja,
toimintaa ja vaikutuksia
vertailukelpoisesti

Mitä olemme oppineet?

- | Johtamisen näkökulma on uusi!
- | Osaamme kuvata perustyötä työntekijän ja perheen näkökulmasta, ...
- | ...mutta emme ole tottuneet kuvaamaan toimintayksikköjen kokonaisuutta!
- | Siksi kyselyihin on vaikea vastata, käsitteet outoja: Esim
 - | Kattavuus
 - | Henkilöstöjohtamisen tunnusluvut
- | ***Edessä vielä paljon kehitystyötä!***